

Yhteiskuntavastuuraportointi 2009 -kilpailu

Kilpailun yhteenveto

Lukijalle

Yhteiskuntavastuun raportointikilpailu järjestettiin tänä vuonna 14. kerran. Suomalaisten yritysten ja julkisten organisaatioiden ympäristö- ja yhteiskuntavastuuraportointia on arvioitu vuodesta 1996 lähtien. Ensimmäisinä vuosina vertailtiin ympäristöraportointia, mutta vuonna 2001 siirryttiin arvioimaan kokonaisvaltaista yhteiskuntavastuuraportointia. Kilpailun keskeisenä tavoitteena on tarkastella vastuuraportoinnin nykytilaa ja kehityspiirteitä. Kilpailussa arvioidaan yritysten yhteiskuntavastuuraportointia, ei itse toiminnan vastuullisuutta. Kilpailulla pyritään myös lisäämään yleistä kiinnostusta yhteiskuntavastuuta kohtaan sekä tukemaan vastuuraportoinnin kehitystä.

Yhteiskuntavastuu jakautuu kestävän kehityksen kolmijaon mukaisesti taloudelliseen vastuuseen, ympäristövastuuseen ja sosiaaliseen vastuuseen. Kilpailun arviointikriteeristö on sovellettu kansainvälisen Global Reporting Initiative -ohjeiston G3-versiosta, jota enemmistö suomalaisista raportoijista tällä hetkellä noudattaa vastuuraportoinnissaan.

Tänä vuonna kilpailun ajankohtaisina kestävän kehityksen painopistealueina olivat tuotteiden ja palvelujen hankintaketjut sekä vastuullinen henkilöstöpolitiikka osana sosiaalista vastuuta.

Kilpailu on maksuton siihen osallistuville yrityksille. Kilpailuun ilmoittautui erikseen 29 organisaatiota. Lisäksi alustavassa arvioinnissa käytiin läpi kaikkien 132 Helsingin pörssin päälistalla olevien yritysten vastuuraportointi yleisellä tasolla. Kaikkiaan 20 pörssiyrityksen todettiin raportoineen riittävän laajasti taloudellista, sosiaalisesta ja ympäristövastuusta. Lopulliseen arviointiin pääsi yhteensä 36 organisaatiota.

Yhteiskuntavastuu 2009 -raportointikilpailun järjestivät Elinkeinoelämän keskusliitto, Finnish Business & Society, KHT-yhdistys ry, Ympäristöjohtamisen yhdistys ry, työ- ja elinkeinoministeriö sekä ympäristöministeriö. Alustavasta arviointityöstä ja katsauksen käytännön työstä vastasi KHT-yhdistyksen toimesta neljä suurta tilintarkastustoimistoa, Deloitte & Touche Oy, Ernst & Young Oy, KPMG Oy Ab ja PricewaterhouseCoopers Oy.

Arviointityön tulokset käsitteli ja palkittavat yritykset valitsi riippumaton palkintolautakunta. Palkintolautakuntaan kuuluivat puheenjohtaja Hannu T. Koskinen (KHT-yhdistys), Sirpa Juutinen (Finnish Business & Society), Anna-Kaisa Auvinen (Elinkeinoelämän keskusliitto), Johanna Krabbe (Ympäristöjohtamisen yhdistys ry), Maija-Leena Uimonen (työ- ja elinkeinoministeriö), Merja Saarnilehto (ympäristöministeriö) sekä Mika Kuisma (Ympäristöjohtamisen yhdistys ry), sekä professorit Jarmo Leppiniemi ja Raimo Lovio (Helsingin kauppakorkeakoulu).

Helsingissä 5. marraskuuta 2009

Vastuuraportoinnin trendejä

Talouden taantuma ja ilmastonmuutos esillä vastuuraporteissa

Taloudellinen laskukausi ja sen vaikutukset liiketoimintaan ovat tänä vuonna olleet vahvasti esillä vastuuraporteissa ja vuosikertomuksissa. Ilmastonmuutos näkyy entistä vahvemmin vastuuraporteissa yhtenä tärkeimmistä kestäväen kehityksen trendeistä. Toimialasta riippumatta yritykset käsittelevät raporteissaan energiankulutuksen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ilmastonmuutoksen torjumiseksi.

Pörssiyhtiöiden vastuuraportointi lisääntyy

Suomessa listattujen pörssiyhtiöiden vastuuraportointi on lisääntynyt hieman viime vuodesta, kun muutamat yhtiöt ovat julkaisseet tänä vuonna ensimmäiset vastuuraporttinsa. Samalla yhteiskuntavastuun rooli vuosikertomuksissa on kasvamassa, vaikkakin pörssiyhtiöiden kattava vastuuraportointi on kuitenkin edelleen suhteellisen vähäistä. Pörssiyhtiöiden raportoinnin ohella myös vastuuraporttien ulkoiset varmennukset yleistyvät muutaman raportin vuosivauhtia. Suomessa noin kolmannes vastuuraporteista on ulkopuolisen tahon varmentamia, mikä vastaa kansainvälisiä trendejä.

Raportointi keskittyy toiminnan kannalta olennaisiin asioihin

Suomalaista vastuuraportoinnin kehitystä on viime vuosina pääasiassa ohjannut kansainvälinen Global Reporting Initiative (GRI) -raportointiohjeisto, jota suomalaiset yhtiöt ovat perinteisesti noudattaneet hyvinkin tunnollisesti. Tämän vuoden vastuuraporteissa on havaittavissa, että organisaatiot ovat alkaneet määritellä oman toiminnan kannalta tärkeimpiä yhteiskuntavastuun näkökohtiaan. GRI:n vuonna 2006 julkaistu G3-versio on osaltaan ohjannut yrityksiä tähän kehitystyöhön, sillä se edellyttää organisaatioita tunnistamaan yhteiskuntavastuun olennaiset näkökohdat ja kuvaamaan tämän raportissaan. Tämä auttaa organisaatioita myös kohdentamaan yhteiskuntavastuun toimenpiteitä toiminnan ja sidosryhmien kannalta tärkeimpiin ja vaikuttavimpiin kohteisiin.

Vuorovaikutus sidosryhmien kanssa lisääntyy

GRI:n lisäksi myös sidosryhmien odotukset ja tarpeet raportoinnille vaikuttavat yhä enemmän vastuuraporttien sisältöön. Raportoinnin ja yhteiskuntavastuun edelläkävijät ovat alkaneet aktiivisesti panostaa vuorovaikutukseen sidosryhmien kanssa. Yhä useammat organisaatiot kartoittavat sidosryhmien odotuksia raportoinnille ja yhteiskuntavastuulle ja osallistavat sidosryhmiä raportin sisällön kehittämiseen. Tämä auttaa kohdentamaan vastuuraportoinnin sisältöä paremmin sidosryhmien tarpeita vastaavaksi ja samalla se ohjaa yhteiskuntavastuun toimintaa.

Vastuuraportointi ohjaa vastuullisen toiminnan kehittämistä

Suomalaiset vastuuraportoinnin edelläkävijät ovat edelleen kehittäneet raportointiaan viime vuodesta ja panostavat merkittävästi vastuullisen toiminnan kehittämiseen. Yhteiskuntavastuu on muutamilla edelläkävijöillä osa normaalia liiketoimintaa, eikä sitä käsitellä enää erillisenä toimintona. Edelläkävijät asettavat mitattavia tavoitteita talouden lisäksi myös ympäristöasioille ja sosiaalisen vastuun asioille. Muutamilla organisaatioilla vastuullisuus on jo integroitu osaksi strategiaa ja kestävä kehitys nähdään liiketoimintamahdollisuutena. Tavoitteellisuus ja yhteiskuntavastuun järjestelmällinen johtaminen on selkeä erottava tekijä edelläkävijöiden ja muiden yritysten välillä.

Verkkoraportointi lisääntyy ja kestävän kehityksen kolmijaosta irtaudutaan tulevaisuudessa

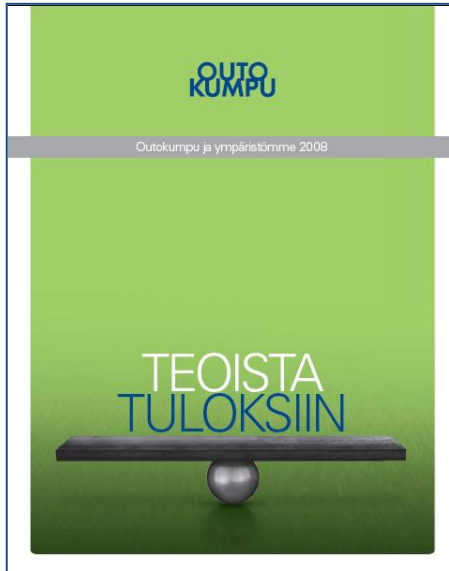
Valtaosa suomalaisista raportoijista on julkaissut tänä vuonna edelleen erillisen vastuuraportin painettuna tai pdf-muodossa. Lähivuosina on odotettavissa, että yhä useampi organisaatio yhdistää vastuuraporttinsa osaksi vuosikertomustaan. Näiden integroitujen raporttien ohella myös verkkoraportoinnin voi odottaa yleistyvän.

Tulevina vuosina on lisäksi odotettavissa, että vastuuraporteissa irtaudutaan perinteisestä kestävän kehityksen kolmijaosta sosiaaliseen, taloudelliseen ja ympäristövastuuseen. Kansainvälisesti vastuuraporttien teemat määräytyvät kolmijaon sijasta entistä enemmän organisaatioiden keskeisten sidosryhmien sekä kestävän kehityksen trendien mukaan.

Palkittavat raportoitijat 2009

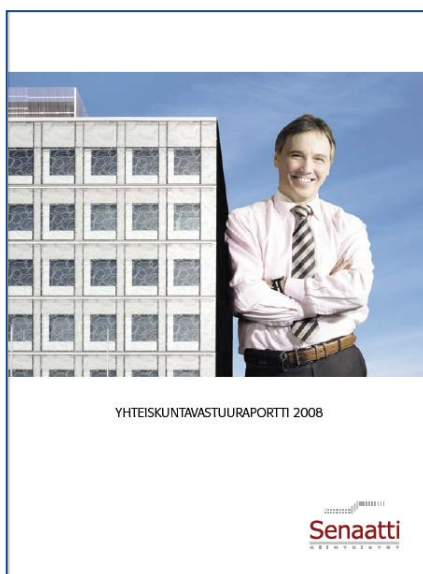
Tänä vuonna palkintolautakunnan päätöksen perusteella palkitaan kolme eri sarjojen parasta raportoitijaa sekä annetaan kaksi kunniamainintaa.

Outokumpu Oyj Kilpailun paras raportti Isot yritykset -sarjan paras raportti

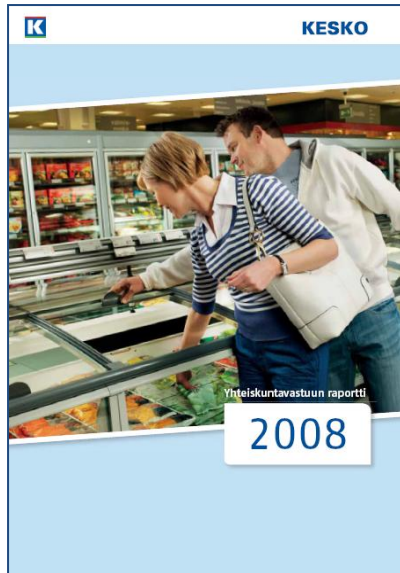
Outokummun erillinen yritysraportti "Outokumpu ja ympäristömme 2008" noudattaa GRI:n G3-ohjeistoa ja se on ulkopuolisen tahon varmentama. Outokummun raportointi on vahvaa kaikilla yritys vastuun osa-alueilla. Vuoden teema on "teoista tuloksiin" ja nimensä mukaisesti se kuvaa monipuolisesti käytännön tekoja ja yritys vastuun teemavuoden aikaisia tuloksia. Raportin painopisteinä ovat sidosryhmien kuunteleminen, maailman talouden taantuma, ilmastonmuutoksen torjunta, hyvinvointi ja turvallisuus. Outokumpu on kuvannut monipuolisesti sidosryhmävuorovaikutuksen tapoja, esimerkiksi verkkodialogia ja sidosryhmäpaneelia. Tavoitteet ja tulokset on raportoitu jokaiselta yhteiskuntavastuun osa-alueelta. Tunnuslukuista on raportoitu aikasarjatietoa usealta vuodelta.

Senaatti-kiinteistöt Julkinen sektori -sarjan paras raportti

Senaatti-kiinteistöt on julkaissut yhdistetyn yhteiskuntavastuuraportin ja vuosikertomuksen GRI:n G3-ohjeiston mukaan. Raportti on ulkopuolisen tahon varmentama. Yhteiskuntavastuu on osa organisaation strategisia sitoumuksia ja Senaatti-kiinteistöillä on myös erillinen yhteiskuntavastuu strategia. Raportissa on käsitelty hyvin sidosryhmävuorovaikutusta ja sidosryhmien osallistamista raportoinnin kehittämiseen. Keskeiset yhteiskunnalliset vaikuttamisalueet on esitetty raportissa olennaisuusmatriisin muodossa. Yhteiskuntavastuun johtamiskäytännöt on kuvattu selkeästi, ja tavoitteet ja tulokset on raportoitu jokaiselta yhteiskuntavastuun osa-alueelta. Energiatohokkuus ja ilmastonmuutos ovat vahvasti esillä raportissa ja myös alihankintaketjuun liittyviä asioita on käsitelty.

Kesko Oyj
Palvelusektori-sarjan paras raportti
Hyvä hankintaketjujen raportointi

Keskon erillinen yhteiskuntavastuun raportti noudattaa GRI:n G3-ohjeistoa ja se on ulkopuolisen tahon varmentama. Keskon raportissa on käsitelty laajasti vastuullista hankintaa. Keskon raportointi on perusteellista ja erityisen positiivista on, että tunnuslukujen laskentaperiaatteet on esitetty tarkasti, mikä vahvistaa raportoinnin läpinäkyvyyttä. Raportissa on esitetty yhteiskuntavastuun visio sekä keskeiset vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet. Keskon vastuullisuusohjelman 2008-2012 tavoitteet ja toimenpiteet kuvaavat hyvin lähivuosien painopisteitä. Raportointivuoden tavoitteet ja niiden toteutuminen on käsitelty kiitettävän yksityiskohtaisesti. Keskon raportti käsittelee tasapainoisesti taloudellista, sosiaalista ja ympäristövastuuta. Positiivisen kehityksen lisäksi raportissa kuvataan avoimesti myös yhteiskuntavastuun kehityskohteita. Raportin lukuisat

case-kuvaukset havainnollistavat käytännönläheisiä esimerkkejä Keskon yhteiskuntavastuusta.

KONE Oyj
Kunniamaininta: Hyvä ensimmäinen vastuuraportti
Hankintaketjujen raportointi

KONE on julkaissut ensimmäisen vastuuraporttinsa keväällä 2009. KONE noudattaa raportoinnissaan GRI:n G3-ohjeistoa. Raportti käsittelee tasapainoisesti kaikkia yhteiskuntavastuun osa-alueita ja KONE on raportoinut ensimmäisessä raportissaan monipuolisesti yhteiskunta-vastuun tunnuslukuja, esimerkiksi toimintojen hiilijalanjäljen. Yhtiön toimintaan liittyvät kestävän kehityksen trendit on hyvin esitelty raportin alussa. KONE on käsitellyt raportissaan hankintaketjuihin liittyviä asioita, muun muassa toimittajien eettisiä toimintaohjeita sekä toimittajien auditointeja. Ympäristöasioissa korostuvat tuotteiden ja palvelujen ekotehokkuus sekä elinkaariajattelu.

VR-Yhtymä Oy

Kunniamaininta: Vastuullisen henkilöstöpolitiikan raportointi

VR-Yhtymä on julkaissut erillisen vastuuraportin GRI:n G3-ohjeiston mukaan ja raportti on ulkopuolisen tahon varmentama. VR:n raportti keskittyy konsernin yhteiskuntavastuun viiteen osa-alueeseen: VR asiakaspalvelijana, vastuullisena taloudenpitäjänä, ympäristöystävällisenä kuljetusyhtiönä, turvallisena kuljettajana ja uudistuvana työnantajana. Johtamisen lähestymistavat on kuvattu hyvin jokaisesta vastuun osa-alueesta. VR:n henkilöstöasioiden raportoinnissa painottuvat erityisesti työnantajakuva ja lähivuosien rekrytoinnit, tasa-arvon toteutuminen, henkilöstön työkyky ja terveys, työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen sekä henkilöstön kehittäminen. VR-konsernin uudistetut henkilöstö-pelissäännöt otettiin käyttöön vuonna 2008 ja raportissa on käsitelty myös muun muassa ergonomiaa sekä päihdepolitiikkaa.

Kilpailun kokonaissarjan 15 parasta raportojaa

Sijoitus kokonaissarjassa	Organisaatio	Raportin vakiosisältö	Taloudellinen vastuu	Sosiaalinen vastuu	Ympäristövastuu
1	Outokumpu				
2	Senaatti-kiinteistöt				
2	Kesko				
2	Vantaan Energia				
4	Turku Energia				
4	VR-Yhtymä				
7	Wärtsilä				
8	Stora Enso				
8	Neste Oil				
10	Rautaruukki				
11	Veikkaus				
11	Alko				
13	Raha-automaattiyhdistys				
14	KONE				
15	Metso				

	~75% pisteistä tai enemmän
	~ 50-75% pisteistä
	~ 25-50% pisteistä
	~ 0-25% pisteistä